

Sygn. akt V CSK 498/07

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 29 stycznia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

Protokolant Piotr Malczewski

w sprawie z powództwa A.Z.

przeciwko S.N.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 29 stycznia 2009 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 10 lipca 2007 r., sygn. akt [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Powód wniósł o zasądzenie pod pozwanego – jako członka zarządu (prezesa) „B.” spółki z o.o. – kwoty 220 750,85 zł, ponieważ egzekucja komornicza przeciwko tej Spółce; prowadzona na podstawie tytułu wykonawczego obejmującego wierzytelność w wysokości 269 675,47 zł, okazała się bezskuteczna (art. 299 § 1 k.s.h.). Powód nabył tę wierzytelność w drodze przelewu od pierwotnego wierzyciela.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 26 marca 2007 r. oddalił powództwo, uwzględniając zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego. Sąd przyjął, że obowiązuje 3-letnie przedawnienie roszczeń z art. 299 k.s.h., wynikające z art. 442 § 1 k.c. Bieg przedawnienia roszczenia powoda rozpoczął się bezspornie dnia 20 listopada 2003 r., w dacie doręczenia wierzycielowi odpisu postanowienia komornika o umorzeniu bezskutecznego postępowania egzekucyjnego, a pozew w tej sprawie został złożony dopiero w dniu 20 grudnia 2006 r.

Sąd Apelacyjny podzielił te stanowisko, oddalając apelację powoda wyrokiem z dnia 10 lipca 2007 r.

Sąd II instancji wskazał, że w judykaturze dominuje pogląd o deliktowym charakterze roszczenia przewidzianego w art. 299 k.s.h., co przesądza o 3-letnim jego przedawnieniu (art. 442 § 1 k.c.). Jednocześnie nie podzielił stanowiska powoda, że bieg przedawnienia jego roszczenia został przerwany wniesieniem w dniu 28 stycznia 2004 r. pozwu o zapłatę części roszczenia (50 000 zł), które to powództwo zostało uwzględnione w całości prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 19 maja 2005 r. W tej kwestii Sąd Apelacyjny stwierdził, że w orzecznictwie sądów powszechnych przeważa pogląd, iż pozew zawierający świadome ograniczenie roszczenia w znaczeniu materialnoprawnym nie przerywa przedawnienia pozostałej części roszczenia, nieobjętego żądaniem pozwu.

W skardze kasacyjnej powód zakwestionował pogląd Sądu Apelacyjnego w obu kluczowych dla rozstrzygnięcia sprawy zagadnieniach prawnych. Twierdził mianowicie, że roszczenie z art. 299 k.s.h. ma charakter gwarancyjny, do którego ma zastosowanie dziesięcioletni okres przedawnienia (art. 118 k.c.). Podtrzymał

również stanowisko w kwestii przerwania biegu przedawnienia na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c., w następstwie wniesienia w dniu 28 stycznia 2004 r. pozwu o zapłatę 50 000 zł.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ujawniła się w ostatnim okresie rozbieżność w kwestii charakteru prawnego roszczenia z art. 299 k.s.h., mająca wpływ również na problem jego przedawnienia, dlatego Sąd Najwyższy zwrócił o rozstrzygnięcie tego zagadnienia prawnego przez skład powiększony tego Sądu (art. 398¹⁷ k.p.c.).

W uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 7 listopada 2008 r. (III CZP 72/08) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że do roszczeń wierzycieli spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przeciwko członkom jej zarządu (art. 299 k.s.h.) mają zastosowanie przepisy o przedawnieniu roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym.

Rozpoznając skargę kasacyjną powoda, Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2008 r. (III CZP 72/08) przesądziła w sposób wiążący, że do roszczenia powoda mają zastosowanie przepisy o przedawnieniu roszczeń z deliktu bez żadnych ograniczeń. Oznacza to zastosowanie do niego trzyletniego przedawnienia przewidzianego w art. 442 § 1 k.c., a także innych właściwych tu przepisów, m.in. o zawieszeniu i przerwaniu biegu przedawnienia.

Sąd Apelacyjny potwierdził, że bieg przedawnienia roszczenia powoda nie został przerwany i upłynął definitywnie przed wniesieniem pozwu. W tej kwestii Sąd powołał się na bliżej nieujawnioną praktykę sądów powszechnych, wskazując na wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 23 listopada 2004 r. Wyrok ten nie dotyczy jednak roszczenia z czynu niedozwolonego, tylko roszczenia z umowy ubezpieczenia, do którego nie miał zastosowania art. 321 § 2 k.p.c.

Ugruntowane jest natomiast stanowisko Sądu Najwyższego, iż w sprawie, w której sąd jest uprawniony orzec ponad żądanie (tu: art. 321 § 2 k.p.c.), wniesienie pozwu przerywa przedawnienie co do roszczeń nieobjętych żądaniem, jeżeli wynikają one z faktów podanych przez powoda. Taki pogląd wyrażony został

m.in. w uchwałach składów powiększonych Sądu Najwyższego, mających moc zasad prawnych, a mianowicie w uchwale z dnia 24 maja 1960 r., I CO 5/60 (OSNC 1961, nr 1, poz. 3), w uchwale z dnia 29 października 1965 r., III PO 15/65 (OSNC 1966, nr 6, poz. 89) oraz w uchwale z dnia 21 maja 1981 r. III CZP 57/80 (OSNC 1982, nr 1, poz. 1). Późniejsze orzecznictwo i piśmiennictwo potwierdziło obowiązywanie tych zasad w nowych warunkach ustrojowych, w świetle zaktualizowanego stanu prawnego. Należy jednak zaznaczyć, że zasady te stały się nieaktualne po zmianie stanu prawnego, a mianowicie po uchyleniu paragrafu drugiego art. 321 k.p.c. z dniem 5 lutego 2005 r. (por. ustawę nowelizującą z dnia 2 lipca 2004 r., Dz.U. Nr 172, poz. 1804).

W chwili wniesienia w dniu 28 stycznia 2004 r. pozwu o zapłatę 50 000, zł w sprawie [...] do Sądu Okręgowego w W. obowiązywał jeszcze art. 321 § 2 k.p.c. i Sąd ten był uprawniony orzec ponad zgłoszone tam żądanie, skoro znany był przedmiot i wysokość całego roszczenia z art. 299 k.s.h., co wynikało z prawomocnego tytułu wykonawczego i rozmiaru bezskutecznej egzekucji. Członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością - jak wynika z cyt. uchwały III CZP 72/08 - ponosi bowiem z mocy art. 299 k.s.h. deliktową odpowiedzialność odszkodowawczą na zasadzie winy, zatem miał tu zastosowanie art. 321 § 2 k.p.c., właściwy dla „każdego rodzaju deliktu”. Należy w konsekwencji zgodzić się z powodem, że przedawnienie jego roszczenia zostało przerwane w dniu 28 stycznia 2004 r. z mocy art. 123 § 1 pkt 1 k.c. i zaczęło biec do nowa (art. 124 § 1 k.c.). Należy też nadmienić, że w następstwie wniesienia pozwu w rozpoznawanej sprawie doszło do kolejnego przerwania biegu przedawnienia, jako że bieg przedawnienia może być wielokrotnie przerywany.

Powód nabył wierzytelność w wyniku przelewu, ale nie został przez to zmieniony deliktowy charakter roszczenia, ponieważ na nabywcę przechodzą wszystkie prawa związane z wierzytelnością (art. 509 § 2 k.c.).

Z przedstawionych przyczyn uzasadniona jest skarga kasacyjna z przyczyn kwestionujących nieuwzględnienie przerwania biegu przedawnienia roszczenia powoda. Należało w konsekwencji uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę

Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c.).